

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z urednimi prilogi ter s „Kafipotom“ ob novem letu vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 30 h, ali gld. 6 60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3 30
četrt leta . . . . . 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. sveder; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne odzivamo.

Ogledi in posiljanje se računajo po petih vrstah: do tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

S O Č A

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopolni naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 90 h ali gld. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellarsitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

V čem se strinjajo klerikalci in socijalni demokratje?

V Idriji se je zgodilo zopet nekaj, kar je pokazalo klerikalce in socijalne demokrate v čudni luči. Tista malo častna zveza izza časov deželnozborskih volitev se vedno drži ter se pokazuje ob raznih prilikah. Prilika, da se je zopet pojavila, je bila sedaj ob volitvi župana, ko se je predlagalo od napredne večine, naj se izvoli prejšnji župan Lapajne častnim občanom mesta Idrije. Strnili so skup klerikalci in soc. demokratje ter mu odrekli častno občanstvo, dasi je seveda napredna večina glasovala soglasno za izvolitev častnim občanom.

Če izvzamemo Ljubljano, je v današnjih časih menda ni občine po celi Sloveniji, v kateri bi bilo tako težko županovati, kakor je idrijska. Izvanredne razmere so v Idriji, odkar se je delavsko prebivalstvo zavedlo svojih težav ter je zavel tudi po idrijski dolinici duh po napredku ter so trpini stopili na dan s svojo opravičeno zahtevo po boljših razmerah, in odkar so uvideli, da je, ki gorijo za procvit Idrije, da jo erar le izkoristi ter zanemarija, in da se more priti do boljših časov le ob skupnem delovanju vseh slojev prebivalstva. Ko so nastopili ti časi, je bilo treba moža na celo občino, ki ume la novi duh ter ima vse potrebne zmožnosti, biti tak župan, tak voditelj mesta, kakoršnega zahtevajo razmere. Idrija je k sreči imela takega moža. To je bil mladi Dragotin Lapajne. Sam sin mesta Idrije, član družine, ki stoji v tesni zvezi z razvitkom mesta, čuteč človek, ki pozna vso mizerijo idrijskega rudarja ter čuti vse potrebe rojstnega mesta, izobražen mlad mož z vsemi potrebnimi svojstvi in marljivostjo — takega župana je dobila Idrija. In res se je lotil dela. Sedem let je županoval, v es čas pa tudi dela. Reči se mora brez vsakega pretiravanja, da se je brugal res vsestransko za povzdigo mesta in prebivalstva. Trudil se je za delavce, dal zanemarjenemu mestu potrebne naprave, skušal uvesti s prometom nove dohodke, skrbel za pouk ustanovitvijo realke itd., s kratka: kdor pozna

Idrijo, poreče, da takega župana se ni imela kakor je bil Dragotin Lapajne. To stoji, in to bodo priznavali še pozni idrijski rodovi, čeprav se dobi med sedanjimi take, ki mu odrekajo zasluge, dasi jih vidijo. Seveda potem je umevno, da mu ti ljudje nečejo dati častnega občanstva.

Mi ne pišemo tega morda zategadel, da bi peli slavo odstopivšemu županu terga branili, (brani ga že dosti njegovo delo!) marveč mi se bavimo s tem slučajem, ker je tipičen. Pokazalo se je, da klerikalci in socijalni demokratje stojijo na tem stališču, da se ne sme priznati zaslug narodno-naprednemu možu, pa čeprav jih jasno vidijo pred seboj. S klerikalci smo sicer v takem pogledu že davno na čistem, ker vemo, da je njihov boj v glavnem osebnostni boj. Ubijanje oseb je njihova glavna naloga. Zategadel se ni čuditi, da ne priznavajo nobenemu naprednjaku nikake zasluge. Kadar jim kaže, sicer kričijo, da hočejo pravico za vse, da so jednaki proti vsem in pravični, ali njihova praksa je vsa drugačna od teorije; zato klerikalni stranki ne more nikdo več nicesar verjeti ter je ne more smatrati za resno stranko, ki ima pred oči pravico ter blagor vseh. Drugače pač smo mislili o socijalnih demokratih. Po njihovih načelih tice vsakemu delavnemu možu, kar mu gre, in ako hočejo biti zvesti svojim nazorom, morajo za občino tako unetemu možu, kakor je bil Lapajne, dati svoje priznanje ter bi se ne smeli prav nič protiviti njegovemu častnemu občanstvu. Ali, žal, tudi pri socijalnih demokratih, ki imajo pač več enakih namenov z narodno-napredno stranko, vidimo v slučajih veliko razliko med teorijo in prakso, da, vidimo jih v Idriji celo v družbi s klerikalci unisono nastopati proti možem narodno-napredne stranke, ki so res kaj storili za Idrijo. Le to, kar je storil baš odstopivši župan, ne stori sto klerikalcev in socijalnih demokratov skup! In vendar mu odrekajo vsako zaslugo. Pravijo, da je storil le svojo dolžnost. Klerikalci pa so rekli, da zakaj je odstopil prav sedaj, ko bi moral še nadaljevati započeta dela — dasi so ga poprej obrekovali in grdili po javnosti, da se

je moralo studiti vsakemu poštenemu človeku, kdor pozna neomadeževanega bivšega župana. Od vseh strani so butali vanj iz klerikalnih in demokratičnih vrst, in na vse načine so mu metali polena pod noge, da bi ga le prisilili do odstopa. Tu je delala neka posebna strast, kakoršna je sicer umevna pri klerikalcih, ali nas je presenetila, ko smo videli, da se je pojavila tudi pri idrijskih soc. demokratih — neka strast, ki je slepa, ki jo rodi divji fanatizem, kateri ne zna več ločiti dobro od hudega, marveč se zaletava v svoji maniji v kako reč, ne glede, kake posledice more imeti, tudi za stranko samo. Tako delovanje je skrajno pogubno za naš narod ter protivno vsakemu pravemu napredku. Stranka z zdravimi načeli ne sme ovirati v plodonosnem delu moža druge stranke, marveč mora imeti toliko morale, da ga podpira, ob enem pa lahko kaže svoje vrline, da se po njih celo ravna oni mož, in tako dela za svojo bodočnost. Lajati v koga, ki je zaslužen ter delaven v splošni blagor ljudstva, je sicer lahko delo, ali poštene stranke nedostojno. Če se bo postopalo tako naprej, potem si pomagamo mi sami vedno bolj v tujo odvisnost, ker delamo sami proti svojim koristim. Politična strast pač ne sme iti tako daleč, kakor je sla že pri idrijskih klerikalcih in socijalnih demokratih, kajti po taki poti ne bo mogla Idrija napredovati — pa tudi ne bi mogel nikak drugi kraj na sploh!

Po takih pojavih pa se tudi spoznava stranke, koliko so vredne in koliko zdravega jedra je v njih ter koliko jim je v resnici mar za splošni blagor, koliko pa za lastne interese. Mi te sodbe tukaj ne izrekamo, marveč jo prepuščamo čitateljem. Naj sodijo sami, saj smo prepričani, da nič ne izgreše....

Kdo pa bo delal, ako bo le oblajan za svoje delo, ako se le skomizgne z rameni za ves trud, ki daleč presega tisto oblatno dolžnost? Mi smo tudi prav odločno proti pretiravanju ter umemo ločiti dolžnost od zasluge, ali stojimo pa na tem stališču, da gre delu in trudu priznanje, da za ljudstvo zaslužen mož zasluži tudi lepo besedo zahvale,

— saj smo vsi ljudje, in pa čisto naravno je, da sloni napredek tudi na priznanju dela in zaslug. Zakaj pa klerikalci in soc. demokratje tako povzdigujejo svoje moze? Pač le za to, ker sodijo, da gre delu priznanje in zaslugi hvaležnost. Zakaj se mi prav nič ne branimo povedati resnico in se izreči pohvalno o možeh drugih strank, ki to zaslužijo? Zato, ker stojimo na stališču: vsakemu, kar mu gre! Stranka, ki se tega ne drži, ne more biti koristna občemu blagru, zlasti pa morejo biti nasprotna naziranja škodljiva tako malemu narodu, kakor je naš, ako ima celo v takih rečeh sovražnika v sebi, ko gloje na njim že tako dosti drugih.

Po takih pojavih pa se, kakor rečeno, spoznavajo stranke, in v tako spoznavanje smo napisali ta članek.

Razlika med klerikalci in liberalci.

Pred nekaj leti med priprostim ljudstvom na kmetih še ni bilo znano, da so na svetu liberalci in klerikalci. Bilo je skoro v vsaki vasi mirno, in poznali niso med seboj ne liberalcev, ne klerikalcev. Večinoma povod so gospodarili v občinskih odborih možje, ki se niso brigali ne za liberalce in ne za klerikalce. Marsikdo povprašauje, zakaj pa se je moglo shajati takrat brez teh dveh? Kdo je začel prvi ločiti ljudi v dve vrsti, v liberalce in klerikalce?

Ako se ozremo nazaj na tiste mirne čase, vidimo, da je takrat po vseh krajih imel prvo in zadnjo besedo duhovnik. Kar je rekel on, vse se je zgodilo. Mnogo reči je bilo pametnih, mnogo pa neumnih. V pa, neumne in pametne ukaze duhovnikov so slepo pokorni ljudje lepo ubogali. Zato je bil povsod mir, zato duhovniki niso ločili svojih ovčic v liberalce in klerikalce. S časom pa napreduje svet in ljudstvo. V mnogih krajih so se nekateri možje začeli zavedati in niso hoteli ubogati vsega, kar jim je župnik ali kapelan nasvetoval. To pa je oblastne „gospode“ ujezilo in začeli so ruvati proti takim možem.

končno, ki je imel pri obleganju La Rochelle-a posebno poveljstvo, — tudi on je rekel, ko je napadal mesto na čelu več drugih visokih gospodov, ki so bili protestantje kakor on:

„Bodete videli, gospodje, da smo dosti neumni, da vzamemo La Rochelle.“

In Bassompierre je imel prav: kanonada z oteka Ré mu je napovedala sevenske dragonade: osvojitev La Rochelle-a je bila predgovor k odpravi nantskega edikta.

Ali poleg teh načrtov zdravljajočega in urejujočega ministra, ki spadajo v zgodovino, se mora ozirati kronist, kakor smo rekli, tudi na male cilje zaljubljenega moža in ljubosumnega tekmeča.

Kakor je splošno znano, je bil Richelieu zaljubljen v kraljico. Če je imela ta ljubezen pri njem samo političen namen, ali če je bila čisto naravno eno onih globokih čutil, s katerimi je navdahnula Ana Avstrijska one, ki so bili okoli nje, tega ne moremo povedati; ali vsekakor je razvidno iz prejšnjih poglavij te povesti, da ga je Buckingham premagal in ga grenko okanil v dveh ali treh slučajih, zlasti glede demantnih klinčkov s poročjo mušketerske udanosti in d'Artagnanovega poguma.

Richelieuju torej ni bilo samo na tem, da oprostí Francijo sovražnika, ampak tudi na tem, da se maščuje nad tekmečem; sicer je moralo pa biti maščevanje veliko in sijajno in v vsakem oziru vredno moža, ki ima v svoji roki za bojni meč vse moči celega kraljestva.

Richelieu je vedel, da se v boju z Anglijo bori

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

Drugi del.

(Dalje)

Aramis napiše dolgo pismo. Komu? Nihče ni vedel tega. V sosedni sobi je čakala Kitty, ki je imela še isti večer odpotovati v Tours.

Athos izpije v majhnih požirkih zadnjo steklenico svojega španskega vina.

Med tem časom odide d'Artagnan s svojo stotnijo na pot. Ko pride v Jaubourg Saint-Antoine, se obrne in se še enkrat veselo ozre na bastiljo; toda opazuje samo bastiljo, ne opazi milady, ki prihaja mimo na konju-sircu ter pokaže njega s prstom dvema možema hudobnih obrazov, ki se takoj približata vojaškim vrstam, da si ga zapomnita natančneje. Na njun vprašujoči pogled da ona znamenje, da je to oni pravi. Prepričana, da se pri izvrševanju njenih povelj ne moreta več zmotiti, spodbode milady konja in izgine.

Moža pa sledita stotniji in zasedeta pri izhodu iz Jaubourga Saint-Antoine dva popolnoma osedlana konja, ki ju je držal pričakujoč ju sluga brez livreje.

XI.

Obleganje La Rochelle-a.

Obleganje La Rochelle-a je bilo jeden izmed velikih političnih dogodkov za vlade Ludovika XIII. in jedno izmed velikih vojaških podjetij kardinala. Zato

je zanimivo in celo potrebno, izpregovoriti o njem nekaj besed, zlasti ker so nekatere podrobnosti tega obleganja za povest, ki smo jo pričeli pripovedovati, tolike važnosti, da jih ne moremo preiti molče.

Ko je pričel kardinal to obleganje, so bili njegovi politični načrti silno obsežni. Razložimo najprej te in potem hočemo opisati zasebne načrte, ki morda niso imeli na Njegovo Eminenco nič manj upliva.

Izmed važnih mest, ki jih je dal Henrik IV. hugenotom za pribežališča, je ostalo le še La Rochelle. Šlo je torej za to, da se razdene zadnja kalvinska trdnjava, ono nevarno mesto kipenja, s katerim so bile vedno v zvezi vse kali meščanskega upora ali zunanje vojne.

Nezadovoljni Španci, Angleži, Italijani, klateži vseh narodov, srečolovci vseh vrst so se zgrinjali na prvi klic pod protestantske zastave in se organizirali kakor razširjena družba, katere veje so segale čisto mirno v vse kote Evrope.

La Rochelle, ki je dobil po poginu drugih kalvinskih mest novo važnost, je bil torej ognjišče prepira in častihlepija. Poleg tega je bilo njegovo pristanišče v celem francoskem kraljestvu jedino, ki je bilo še odprto Angležem; če se je imelo posrečiti, zapreti to Angležem, našim večnim sovražnikom, potem je imel kardinal končati delo, katero je pričela Jeanne d'Arc in nadaljeval vojvoda de Guise.

Tudi Bassompierre, ki je bil zajedno protestant in katolik, protestant iz prepričanja in katolik kot vitež reda Sv. Duha; Bassompierre, ki je bil Nemec po rojstvu in Francoz po srcu; Bassompierre

Če pa so bili te vrste možje precej veljavni pri ljudeh, imeli so za seboj nekaj ljudi. Tudi to ni ugajalo mnogim duhovnikom in začeli so na razne načine preganjati svoje neposlušne farane. Da pa je več izdalo, začeli so jih pobijati s pomočjo vere. Iz precej dobrih katoliških mož napravili so liberalce, ki nimajo nobene vere in ki zato niso nič vredni. Poznamo mnogo takih mož, ki hodijo v cerkev, k spovedi in sploh opravljajo svoje verske dolžnosti. Pred katerimi leti so bili v veliki veljavi pri duhovnikih. Danes pa so najbolj sovraženi od duhovnov in raz prižnco jih duhovniki imenujejo liberalce in brezverce. Vendar pa so resnici ravno tako poštene ljudje kakor takrat, ko so duhovnike vse slepo ubogali.

Včasih ni bilo časopisje razširjeno tako, kakor je danes. V mnogih vaseh razven župnika in učitelja ni nobeden imel časopisa. Ko pa je začelo izhajati več časopisov, začel se je boj med njimi. In kakor vidimo v vsaki vasi nekatere može, ki podrepujejo svojim duhovnikom, tako so tudi nekateri časopisi zagovarjali samo duhovne.

Teh časopisov so se oprijeli duhovni in začeli so jih širiti med ljudi. Take vrste časopisi so danes „Slovenec“, „Domoljub“ in „Bogoljub“ na Kranjskem. Kdor bere te časopise in je naročen na njo, ta je pravi katoličan, in duhovniki imajo dopadajenje nad njim, če je drugače se bolj napačen človek. So pa tudi drugi časopisi, kateri nočejo duhovnikom vsega prav dati. Te časopise duhovniki preganjajo in kdor jih bere, je liberalce, brezverec i. t. d. V teh časopisih se pove večkrat kakšna ostra beseda proti duhovnikom, ki pa je navadno tudi vselej resnična, ker jo je treba podpreti z dokazi in pričami. Resnica pa bode v oči, zato je pregrešno brati take „liberalne“ časopise. Klerikalne časopise pa lahko bereš brez greha, če ravno je notri sama laž in obrekanje. Zato je le tisti pravi katoličan, ki bere lažnjivega „Domoljuba“ in hinavkega „Slovenca“, saj ta dva lista priporočajo duhovniki. Ker pa je na svetu vedno dosti kratkovidnih in nerazumnih ljudi, zato za sedaj vidimo, da naročujejo le take časopise, ki mnogo lažejo in obrekujejo.

To so pravi klerikalci. V neki vasi D. je polovica vasi klerikalne. Naročenih imajo več „Domoljubov“, in župnik jim daje „Slovenca“. Dekleta so vpisana vsa iz klerikalnih rodov in „Marijino družbo“ in tudi za žene se pripravlja nekaj takega. Druga polovica vasi je liberalna ali napredna. To so boljši kmetje vmes. Nekateri so naročeni na „Rodoljuba“ in „Gorenjca“, in učitelj jim posoja „Narod“. Prvi so klerikalci in bilo bi pričakovati, da so to najboljši ljudje. Ali zmoti se vsak, kdor misli, da je tako! Med klerikalnimi možmi se nahajajo najslabši ljudje. Posebno so nekateri vneti zganjarji, ki doma pretepajo svoje žene, med tem, ko imajo znanje z dekleti. Dekleta teh klerikalcev, takimenoovane Marijine družbarice, vsako leto

preskrbe faro z nekaj nezakonskimi otroci. Klerikalni fantje so hudi pretepati, ki napadejo vsakega mirnega liberalca. Toda župnik nikdar ne reče tem ljudem nič zalega, ker pridno berejo „Domoljuba“, so vpisani v Marijine in druge pobožne družbe; kadar so volitve, volijo same „katoličane“. Pač pa župnik rolni vsako nedeljo nad liberalci, katerim ne more drugega očitati, da berejo napredne časopise in pri volitvah nočejo voliti ne župnika, ne drugih klerikalnih hinavcev. Kakor v D., tako je marsikje drugod, da so klerikalci najslabši ljudje, vendar jih duhovniki hvalijo, ker so jim slepo pokorni v vseh stvareh. Poznan je neki posestnik, ki je jako zagrizen klerikalec. Velikokrat je pijan in takrat se obnaša kakor najslabši baraba. Vsaka druga beseda mu je kletvica in besede, ki se ne govore v poštenu družbi. Na pti se bije: Hudič, jaz sem katoličan, hudič! Naročen je na „Domoljuba“ in po gostilnah ves pijan vpije: „Duhovni so apostelji, poslušajmo jih!“ In kdor mu ne potrdi, začne ga zmerjati z liberalcem. Poznamo drugega takega klerikalca, ki ima take lastnosti, da jih opisati ne moremo in nočemo. Vendar sta oba ta dva v veljavi in poštena katoliška moža. Nasprotno pa vsi drugi niso nič vredni, ki tako ne delajo.

Koliko izgledov bi se se lahko navedlo. Pa dovolj tega. Iz vsega, kar moremo opaziti med klerikalci, lahko rečemo: Vsak tat, vsak pijanec in surovež, vsak se tako slab človek ima veljavo in je dober katoličan, če se kaže klerikalca. Taki ljudje imajo posebno veljavo v farovžih. Ako si pa se bolj pošten in dober, če pa ne držiš in ne potrpiš vse z duhovnom, potem si najslabši človek in duhovniki ti že kar naprej obetajo pekel.

Tak je razloček med klerikalci in liberalci. Človek ima razum, pamet in prosto voljo. Vse to je prejel od Boga. Ako tedaj človek podpira neumne stvari in jih odobrava, ako ničesar sam ne misli, temveč hodi po svet v farovž, tak človek zametuje od Boga podarjeni razum in prosto voljo. Kdor je tedaj mož, sram ga bode prištevati se med take ljudi, kakor klerikalci. Kdor hode te vrste prebral, naj pogleda okrog sebe in spoznal bode, da smo zapisali resnično stvar. Potem naj pa sklene nikdar bratiti se s klerikalci, ker vse slabe lastnosti klerikalcev so nalezljive, kakor črna kuga. Kdor pa zbolí za klerikalno kugo, temu ni pomagati več. Zato, vsak poštenjak, se sramuj biti klerikalec!

Tako piše „Gorenjec“. Ako zapišemo na mesta kranjskih listov naše, pa smo na Goriskem, saj so razmere prav take, kakor drugodi med klerikalci in „liberalci“.

DOPISI.

S Slapa. — No, že zopet se je oglasil „nepoznani“ dopisnik s Slapa, in v „Gorici“ z dne 13. februarja t. l. št. 13. „čvrsto“ ožigosal naše bralno in pevsko društvo, katero mu je zelo pri srcu, ker le noče še po-

giniti, če ravno mu je bilo že tolikokrat prerokovana smrt. Gotovo si misli: Vsak sedaj spozna, da ne znam prerokovati, kajti že pred letom sam mu prerokoval pogin, ali ni se mi vrnilo! Kdo bi si bil mislil, da po tolikih nasprotstvih in javnih napadih je društvo se toliko drzno, da si upa prirediti svojim družbenikom o pustnem času plesni venček?!

Kako iz arca so se smejali nasprotniki, ko so videli, da je društvo v zadregi radi prostorov, čeprav so vedeli, da je to prišlo le iz nepremišljene naglice. „Ha, ha“, so si mislili, „sedaj je te presmentane društve konec“. Toda varali so se! Ravno nezgode so vzbudile v družbenikih novo navdušenje in požrtvovalnost, tako da je društvo danes gmotno bolj podprto nego kedaj poprej.

Kdor le količaj pozna naše razmere, in pazljivo čita dopis v „Gorici“ št. 13., posneti mora, da iz slednje vrstice govori strastno sovraštvo do društva. Kdor pa je bil navzoč pri plesnem venčku dne 31. januarja t. l., mora pripoznati, da je taka pisava naravnost nesramna.

Fantje, v prvi vsti pa dekleta, razumeta, kaj vam dopisnik očita? Ni li naravnost nesramnost, da se drzne „nekdo“ o poštenih dekletih tako podlo lagati? Ali naj vas to oplesi? Ali se vam je treba sramovati, da ste bile navzoče? Jas mislim, da ne! Poštene veselice so bile se vsikdar dovoljene od vsake strani, in dopisnik s Slapa jih ne zabrani, če se tako nesramno piše o njih.

Kakor se dopis v „Gorici“ razume, je bil tudi g. dopisnik pri plesnem venčku navzoč. Kot vesten poročevalec bi bil moral bilježiti resnico. Toda, ker se mu niti prejšna leta niti letos ni izpolnila vroča želja, da bi mogel poročati o skandalih, si je moral ohladiti srce s tem, da je poslal v „olikani obliki“ poročilo v list, kateri ne pazi na to, ali je poročilo resnično ali ne, ampak le na to, da napolni svoje predale.

Kaj pa naj bode najslajnejši odgovor g. dopisniku? To, da se tem tesneje oklenemo našega društva, da delujemo v vedno večji prospeh in zdrušenje v društvu, ka'ero deluje brer ozira na sedanje politične stranke in katero podaja za majhno plačilo dveh kron na leto povoljno berilo vsem!

Pogum torej! Junasko naprej, in bodočnost je naša!

Iz Doberdoba. — Slavno uredništvo „Soče“ v Gorici. Sklicujoč se na paragraf 19. tiskovnega zakona zahtevam z ozirom na dopis, objavljen pod zaglavjem „Iz Doberdoba“ v 14. številki Vasega lista z dne 17. februarja 1904., da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res, da sem vedel za pogoje za tukajšnji vikarijat, še predno sem došel semkaj, res pa je, da je bil takrat vikarijat prazen že tri in pol mesece in da sem ga sprejel le vsled pokorščine brez kakih pogojev od strani občinarjev. Ni res, da sem jaz kedaj pregovoril celo tedanjega žu-

pana, da mi je obljubil solo, res je marveč, da sem jaz dobil dekret od preč. knez nadškofijskega ordinarijata v Gorici, da naj podučujem tudi v soli. Ni res, da bi se bil jaz v pravdi z vlado zavezal s tedanjim starejšinstvom v ta namen, da bodem dobivši plačilo iz verskega zaklada maševal one maše brez letnih 124 gld., res pa je, da se nisem nikdar s starejšinstvom zavezal pod takimi pogoji. Ni res, da bi se bil z ranjnim svojim prednikom pobotal, češ, da sem bil potegnil tudi zanj nekaj plače, res je marveč, da nisem zanj nikoli nič dobil iz verskega zaklada, ker je bil vikarijat prazen že tri in pol mesece pred mojim dohodom, in da se torej tudi nisem mogel pobotati z njim glede kakih zastankov plače. V Doberdoba, dne 21. svečana 1904. Ant. Bratina, vikarij.

Opomba uredništva: Dopis je nam poslan od znanega lažnjivega „Obrambnega društva“ v Ljubljani.

Domate in razne novice.

Imenovanje. — Kancelistom pri c. kr. okr. sodniji v Kobaridu je imenovan Angelo Maniaco.

Predavanje dr. Baumgartna iz Wörlshofna. — Opozarjamo ponovno na higienično predavanje, katero bo imel dr. Baumgarten v petek popoldne ob 5. uri v tukajšnji gledališni dvorani. Predaval bo o moči živcev, izrabi in zopetni pridobitvi. Dr. Baumgarten je izkušen zdravnik, ki deluje že dolgo vrsto let v Wörlshofnu, kjer ima na razpolago raznoteri material bolniški. Tekom let, deloval je 5 let skupno še z ranjnim Kneippom, si je nabral premnogo izkušenj, zato bo njegovo predavanje brez dvoma velezanimivo. Dr. Baumgarten slovi tudi kot izvrsten govornik. Pred vsem pa je velevažen predmet predavanja: o moči živcev. V današnji dobi trpi človeštvo, zlasti po mestih, največ na živčnih boleznih, katere zahtevajo toliko žrtve!

Dr. Baumgarten se nahaja sedaj na daljšem potovanju v svrhu predavanja. Predaval je v Solnogradu, Lincu, na Dunaju, v Budimpešti, v Gradcu, v Mariboru, v Gorici, odkoder gre v Trst, v Ljubljano, Celovec, Inomost.

Opozarjamo z nova na to obče koristno predavanje ter priporočamo obilen obisk.

Politični obhod redi gradnje bohinjske železnice. — C. kr. okrajno glavarstvo v Gorici javlja: Cr. kr. železniško ministerstvo je zaukazalo z odlokom od dne 8. februarja 1904. št. 6844 E. B. D., da se imata glede varijante med km 40-6 do km 41-3 (kat. občina Obloke) vsiti politični obhod in razlastitvena razprava v smislu določeb ministerske naredbe od dne 25. januarja 1879. drž. zak. št. 19. — Valed tega se v smislu § 14. zakona od dne 18. febru-

(Dalje v prilogi.)

z Buckinghamom, da v triumfu nad Anglijo triumfira nad Buckinghamom v očeh kraljice.

Tudi Buckingham, ki je sicer stavl v ospredje čast Anglije, so vodile koristi, ki so bile popolnoma alične koristim kardinala. Buckingham se je hotel tudi maščevati osebno: ker ni mogel pod nikako pretvezo priti na Francosko kot poslanik, je hotel prodreti v njo kot premagovalec.

Iz tega sledi, da je bila stava pri igri, ki ste jo igrali dve najmočnejši kraljestvi zavoljo dveh zaljublencev, samo pogled Ane Avstrijske.

Prvi vseh je imel vojvoda Buckinghamski: dosepevši z devetdesetimi ladjami in kakimi dvajset tisoč možni nepričakovano pred otok Ré, napade nenadoma grofa de Toirac, ki je zapovedal na otoku v imenu kralja; po krvavem boju se mu je bilo mogoče izkrcati.

Mimogrede omenimo, da je padel v tem boju baron de Chantal; baron de Chantal je zapustil siroto, majhno poldrugoletno dekletce.

To malo dekletce je postalo pozneje madame de Sévigné.

Grof de Toirac se je umaknil z garnizijo v trdnjavo Saint-Martin in postavil sto mož v majhno trdnjavo, ki se imenuje La Prée.

Da dogodek je pospešil kardinalove sklepe; dokler nista mogla sprejeti poveljstva pri obleganju La Rochelle-a kralj in on, kakor je bilo določeno, je izročil vodstvo prvih operacij Monsieuru in odposlal na bojno gledišče vse čete, ki so mu bile na razpolago.

Prednji straži tja pomikajoče se vojske je pripadal naš prijatelj d'Artagnan.

Kralj je imel, kakor smo povedali, slediti takoj, kakorhitro zaključí zborovanje parlamenta; toda ko je zapustil dne 23. junija zborovanje, je čutil, da se ga je polastila mrzlica; vendar je hotel potovati, ali

ker se je njegovo stanje poslabšalo, je bil prisiljen, obležati v Villeroi.

Kjer je ostal kralj, so pa ostali tudi mušketirji; iz tega je sledilo, da je bil d'Artagnan, ki je služil pri gardi, vsaj začasno ločen od svojih dobrih prijateljev: Athosa Porthosa in Aramis. Ta ločitev, ki mu je bila samo neprijetna, bi ga bila gotovo resno vznemirjala, da je slutil, kakšne neznane nevarnosti ga obdajajo.

Vendar se je v taboru, v katerem so se nastanili dne 10. septembra 1627. pred La Rochelle-om, vršilo vse brez nesreče.

Položaj je bil še isti; gospodar otoka Ré, vojvoda Buckinghamski, je prišel oblegat s svojimi Angleži trdnjavo Saint-Martin in trdnjavo La Prée, in obleganje La Rochelle-a je pričelo s tem, da je sezidal vojvoda d'Angoulême pred mestom majhno trdnjavo.

Garde, ki jim je poveljeval gospod des Essarts, so bile nastanjene v nunskem samostanu.

Ker pa je d'Artagnan, kakor vemo, v svoji častihlepnosti hotel prestopiti med mušketirje, je občeval s svojimi tovariši le redkokrat prijateljsko; bil je torej osamljen in prepuščen svojim lastnim mislim.

Njegove misli niso bile baš vesele; odkar je živel v Parisu, je bil vedno zapleten v državne zadeve; toda v svojem zasebnem življenju, v svojem hrepenenju po ljubezni in sreči je imel malo vpeha.

Kar se tiče ljubezni, je bila jedina ženska, ki bi jo bil ljubil resnično, gospa Bonacieux, in gospa Bonacieux je izginila, ne da bi mogel izvedeti, kaj se je zgodilo z njo.

In v svojem hrepenenju po sroži si je on, mož, ki je stal tako nizko, nakopal sovraštvo kardinala, to se pravi sovraštvo moža, pred katerim so trepetali najodličnejši možje kraljestva, pričenši od kralja.

Ta mož bi ga bil mogel uničiti, ali vendar ni storil tega: za bistro oči d'Artagnanovega duha je bila ta prizanesljivost luč, ki mu je odkrila boljšo bodočnost.

Poleg tega si je nakopal še drugega sovražnika, ki se ga je bilo sicer bati manj, ki pa se ga, kakor je slutil d'Artagnan instinktivno, kljub temu ni smelo prezirati: ta sovražnik je bila milady.

Za nadomestilo vsega tega si je pridobil pokroviteljstvo in naklonjenost kraljice, toda naklonjenost kraljice je bila takrat samo vzrok novih preganjanj, in kakor znano, je čuvalo njeno pokroviteljstvo zelo slabo: vzgled Chalais in gospa Bonacieux.

Njegovi tedni dobiček je bil torej demant, vreden pet ali šeststisoč frankov, katerega je nosil na prstu; ker pa je d'Artagnan pri svojih slavohepnih namenih hotel ta demant ohraniti, da bi se mogel dati nekoč po njem spoznati kraljici, ni imel ta čas zanj nič večje vrednosti kakor kremenovec, po katerem je hodil.

Kakor kremenovec, po katerem je hodil, pravimo, kajti d'Artagnan je razmišljal o tem, ko se je izprehajal samotno po prijaznem potu, ki je vodil iz tabora v vas Angoutin; zatopljen v te misli je šel dalje, kakor se je namenil, in dan se je pričel že nagibati, ko se mu zazdi ob poslednjem žarku zahajajočega solnca, da se sveti za bližnjim grmom cev muškete.

D'Artagnan je videl bistro in mislil hitro; jasno mu je bilo, da ta mušketa ni prišla semkaj sama in da se oni, ki jo je prinesel, ni skril za grm iz prijateljskih namenov. Odloči se torej, da se umakne, ko zapazi za skalo na drugi strani ceste prav tako cev muškete.

To je bila vsekakor zaseda.

Mladi mož se ozre na prvo mušketo in opazi z nemirom, da se namerja proti njemu; toda kakorhitro

varja 1878. drž. zakona št. 30. javno razglasa, da so dotični, katastralno občno zadevajoči pripomočki, grajeni pri županstvu na Grahovem od dne 10. februarja do vstevši 3. marca t. l. ter da se imajo podati morebitni prigovori zoper zahtevano razlastitev v rečeni dobi ustmeno ali pismeno na c. kr. glavarstvo v Tolminu.

Nepoboljšljiva neustrpnost naših klerikalcev se je zopet dokumentovala v „Slovenecu“. — Naš članek „Bojevitiki klerikalci“ je sicer zadel gospodo okoli klerikalnega glasila, toda zopet je dokazala svojo strupenost s par iztrganimi stavki, in, končno, pravi, da smo po farovžih beračili. Sklep se glasi: V našo blagajno niti novca!

Kdor ponuja posteno blago za posteno ceno, ta ne berači; ako kdo blaga ne mara, ohrani svoje novce — in mirna Bosna. Kdor pa blago kupi, ni izkazal se nikake milostine, kajti za svoj denar je dobil blago. — In „Knajpovec“ je gotovo več kot vreden bor-nih 2 K na leto. Kdor ga naroči, prav, bo to pač le njemu v korist, a kdor tega neče, tudi prav! On ohrani svoje kroni, izdajatelj pa svoj list. Ako ne bo dovolj naročnikov, končno tudi prav, bo pač „Knajpovec“ nehal izhajati, ker ni izdajatelj ni tiskar nista prav nič navezana nanj.

Mi smo v svojem članku le naglašali, kako so klerikalci dokazali, da je z njimi nemogoče vsako skupno delo celo v takih obsekih, da splošno človekoljubnih re-čeh, ki nimajo nikake politike s strankarskimi homatijami. — Da smo prav imeli, nam je zopet potrdil „Slovenec“. — Prav! Naj nam le še pridejo z javkanjem o kakem skupnem delu, jim že posvetimo!

Učiteljsko društvo za gorški okraj priredi zborovanje dne 3. marca t. l. ob 9^h, uri zjutraj v prostorih „Slovenske Čitalnice“ v Gorici. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega rednega letnega občnega zbora. 2. Zavezino zborovanje: a) volitev delegatov, b) volitev morebitnega poročevalca, c) rezervni fond. 3. Dopisi podružnic. 4. Poročilo zastopnikov o njih delovanju v c. kr. okrajnem šolskem svetu. 5. Poročilo stalnega odbora o njegove delovanju. 6. Razni nasveti in predlogi. K polnoštevilni udeležbi vabi stanovska samozaveza, zanimiv vopred in odbor.

Vipavska železnica. — V seji trgovske in obrtne zbornice so sprejeli predlog, da naj se zbornica potruži za to, da bo tretji vlak, ki vozi sedaj le dvakrat v tednu opo-ludne, vozil vsaki dan.

Dopisniki išče, namreč lokvarski faj-mošter Plesničar. Strašno rad bi vedel, kdo je pisal oni dopis s Trnovca ter kdo je pi-sal z Lokvij v „Sotco“, zato pa se je zaletel v „Gorici“ v trnovskega učitelja g. Fr. Le-bana. Fajmoštru Plesničarju je malo mar, če je resnično ono, kar je pisano, ampak on išče osebo. To je že stara navada politiku-jocih fajmoštrov! Sam seveda se ne pod-piše, ampak skril se je za bombastičen pod-

pis: Mi, ki smo bili zraven. Tako delajo do-sledno politikujoči nunci, ki dopisnike z de-žeze iščejo vedno le med učitelji. Ako je priobčen v „Sotci“ kak dopis o kakem nuncu, tedaj sumijo najprvo učitelja. Mi poznamo nčitelje v deželi, ki niso pisali se niti trkice za „Sotco“, pa so jih grdo sumničili, da so oni in nihče drugi pisali o njih. Čemu sti-kati toliko po osebah. Naj piše, kdor hoče, stvari se je treba držati. In to priporočamo tudi lokvarskemu fajmoštru Plesničarju. Naj-boljši recept zanj je ta, naj da mir; potem ga pustijo gotovo vsi v miru! Ali Plesničar ni rojen za mir, marveč za nemir, katerega je vzročil že toliko gori po planoti, kjer se razvija klerikalno divjastvo povsodi tam, kjer ima svoj vpliv Plesničar. Le molči naj ta pop in pusti mirne ljudi v miru, sicer ga naslikamo v vsej gloriiji politikujočega duhov-nika ter narisemo vse, kar je že provzročil ta namestnik božji lepega na trnovski pla-noti in okoli. Zdi se nam, da bo treba po vzgledu iz Doberdoba pretresti še marsika-terega. Plesničar bi bil vreden!

All Trst ali ni! — Pod tako devizo so se postavili Lhi glede vseučiliškega vprašanja. Ne Gorica ne Trident, ne nobeno nemško mesto, ampak edinole Trst. Če nima stati v Trstu vseučilišče, potem nečjo nič. Kdor pozna Lahe, tisti ve, da take izjave ni vzeti baš dobesedno. Kadar se vlada odloči za kak kraj, potem se že počasi udajo...

Še vedno se imenuje tudi Gorica za kraj bodotege vseučilišča, ali bolj v ospredje je stopil Roveret. Baje misli vlada preme-stiti laske stolice iz Inomosta v Roveret, s čemur hoče to vprašanje končno rešiti.

Čes-Sotca: Dne 15. t. m. je bila tu komisija, katera je odločila najlepše suhe in solnčne prostore za že dolgo zaželjeno dvo-razredno solo. Hvala jej!

Fasije, osebna dohodnina! — „Go-rica“ se je že razkorčila radi naše notice, zakaj silijo duhovniki v komisijo za odmero osebne dohodnine ter kako se branijo pla-čevati davke primerne dohodkom. Razkora-čila pa se je prav po svoji navadi. Splos-nega pomena naše notice ne vpoštevaj, mar-več je iztrgala le en stavek, v katerem smo povedali, kaj obsega poziv v „Prim. listu“. Na to pa pravi, da ga ni človeka, ki bi komu zameril, ako se stavi po robu krivici ter porabi postavna sredstva, da pride do svojih pravic. In glej! „Sotca“ se zaganja v duhovne samo radi tega, ker hočejo doseči pravico ter se postaviti po robu krivici! Strašno, strašno!!

Neizpodbitna resnica je, da so fasije, ki prihajajo iz posvetenih rok, po večini pravi monstrum fasij, poznamo pa tudi nuncce v deželi, ki imajo velike dohodke, ali plačujejo jako male davke. V ko-misiji silijo le zato, da imajo vpliv pri od-meri osebne dohodnine za duhovne, in sicer edinole za duhovne. Treba pibiti z nova, da motje poznajo le sami sebe ter da znajo

kaj pridno skrbeti za svoj žep! To zveni jasno iz tistega poziva v „Prim. listu“. V komisijah hočejo skrbeti le zase, za druge nič. Naj plačajo ti, da bi toliko manj plačali oni! Ali je to pošteno?!

Kar se pa tiče tistega, kar je iztrgala „Gorica“ iz naše notice, povdarjamo tudi mi, da je prav, da se postavi po robu vsakdo, kadar se mu res godi krivica. Ako se je zgodila kakemu duhovniku res krivica pri odmeri dohodnine, potem naj le išče odpo-moči. To je čisto v redu. Proti temu ni-mamo mi nič. Ali tistemu pozivu v „Prim. listu“ se pozna očito, kam meri pozivatelj. Mi smo tisto merjenje dobro razumeli ter zato primerno osvetlili. Gre za tem, da se varuje duhovniški žep tako, da bi plačali le malo, kar bi ne bilo v nikakem skladu s pravnimi dohodki, ali kar bi jim bilo čisto vseč. Po tisti „pravici“ vzdihujejo. „Dajte cesarju, kar je cesarjevega“, — ta nauk je le za druge!

Zapeljani kmetje. — V Poljanah na Gorenjskem so imeli tudi zadrugo, in sicer uniljivo na katoliški podlagi. Zadruga je „zi-vela“ se ne 4 leta, pa je izdihnila. Primanj-ljaja je okoli 20.000 K, katere morajo pla-čati seveda kmetje! V Poljanah imajo sicer pametnega župnika, ki je svaril ljudi, naj niker ne ustanovljajo takega društva, ker se da lahko že naprej preračunati, da ne more imeti bodočnosti, ali kaplani so bili toliko bolj goreči — in konec je bil ta: zadruga se je ustanovila. Žalostne posledice se vidijo sedaj. Pretekli teden je raznašal eksekutor zapeljanim kmetom plačilne naloge, da mo-rajo plačati v 8 dneh primanjlikaj, ki znaša, kakor smo rekli, okoli 20.000 K. Čedna svotica, katero je požrla klerikalna brezvestnost. Tako pada zadruga za zadrugo, konsum za konsumom, vse pa radi tega, ker ne umejo zadrugništva ter ker kmete kar naravnost sleparijo s takimi zadrugami. Ne gledajo na to, ali je v kakem kraju taka zadruga po-trebna ali ne, marveč jo ustanovijo v — po-litične svrhe! Z vsem svojim „gospodar-stvom“ le „politikujejo, in ker delajo v poli-tiki neizmerno škodo slovenskemu ljudstvu, mu jo delajo tudi v svojem „gospodarstvu“. Pa previdni so tudi ti klerikalni tiči! Kadar ima počiti kak konsum, takrat se že poprej da kaplan izbrisati in pa navadno ga pre-mestijo kam drugam. Plačaj ti, neumni kmet! si mislijo — gospod nunc ne plača nič; dosti je, da te je grdo nabrisal! Ubogi za-slepljenci, ki se kaj verujejo takim posveče-nim zadrugarjem! Postenih palic zaslužijo taki sleparji, ki spravijo le en kraj kar ob 20.000 K. Kdo torej izžema naše ljudstvo, kdo spravlja ljudi na beraško palico?!

Don Sbalchiero izročen laški oblasti. — V ponedeljek v jutro je bil izročen don Sbalchiero, katerega so iskale laske oblasti radi storjenih goljufij, izročen „materi Italiji“. Zjutraj ga je odpeljal redar Al. Krapež v ci-vilni obleki po železnici do Krmina. Don Sbalchiero je bil brez talarja in brez ko-

larja. Iz Krmina sta se peljala v Visinalo do meje. Ko so prišli karabinieri, so podpisali akt o izročitvi, na kar so ga uklenili ter od-vedli peš med vojak z nasajenimi bajoneti do Sv. Ivana pri Mancanu. Tam so stopili na vlak ter ga prepeljali v Videm, od koder ga izročijo sodnji v Basanu.

Štrajk v Podgori končan. — Izmed odpuščeni delavcev so sprejeli nazaj vse, izvzemši 4. Radi tega je pričelo v papirnici zopet redno delo.

Izpred sodnije. — Dne 2. nov. lani je bil nevarno ranjen v Solkanu Josip Zavrtanik, ko je šel zvečer mirno domov. Zapri so bili stiri mladeniči, katere pa so izpustili, ker se je pokazalo, da so nedolžni. Potem so prišli Franca Basina, ki je bil svojemu prijatelju sam priznal, da je ranil Zavrtanika. Sodnija je prisodila Basinu 1 leto ječe, po-ostrene vsaki mesec s postom in trdim le-zistcem.

Jos. Alfano iz Italije je bil napravil svojo ljubico Kat. Devčić iz Hrvatske, da je ukradla g. Krušiču izpred prodajalnice novo suknjo, kakor smo poročali. Obsojena je bila na 4 mesece ječe, Alfano pa na 6. Po pre-stani kazni ju izženejo iz Gorice.

V „Corrieru“ se je oglašil neki laški sodnijski uradnik, kateremu ni všeč naša notica gledé imenovanj pisarniških uradnikov po c. kr. sodnijah, kjer prota-trajo na cel četi Lahe. Le ako teh ni, p... šele ime-nujejo sposobnega Slovenca. Kar pravi tišti uradnik o službah, v katerih se nahajajo Slo-venci, mu povemo, da kar jih je, so skrajno potrebni pa tudi vsestransko sposobni. Kdor govori tu o kakem protežiranju Slovencev, je navaden lažnik.

Kar se tiče pa Kobarida, smo že po-vedali svoje mnenje jasno, povemo pa v to-lazbo onemu sodnijskemu uradniku v „Cor-rieru“, da se homo oglašal v selej, kadar se nam bo zdelo potrebno, kakor to delamo vedno. Mi nismo nič intranzigentni, mi za-htevamo le to, kar nam tiče!

V ostalem pa opozarjamo na okolnost, da članek v „Corrieru“ prav kaže, da so tišti laški uradniški res taki sovražniki Slovencev, kakoršne smo jih že večkrat naslikali. Iz članka veje prav očito hud protislovenski duh! Kaj taki ljudje naj službujejo med Slovenci?!

Okrajna posojilnica v Kobaridu, registovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela letni občni zbor dne 10. marca t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih g. Andreja Mašera (Žgan). Dnevni red po § 37. zadrugnih pravil.

Odpuščene kazni. — Cesar je pu-stil 83 kaznjencev v raznih kaznilnicah osta-nek kazni. Izmed teh se nahajajo trije v kaznilnici v Gradišču in dva v Kopru.

To vse ljubezen st'ri. — 28 letni Jos. Zaletel je čakal na svojo ljubico v ulici Treh kraljev, po imenu Amalija Gorjanec. Nemalo pa se je začudil, ko jo je videl priti

vidi, da cev obstane, pade podolgem na tla. V istem hipu počí strel, in d'Artagnan začuje žvižg kroglice, ki zleti ravno nad njegovo glavo.

Tu ni bilo izgubljati časa; hitro skoči kvišku, in neposredno nato razbije kroglica druge muškete ka-menje na mestu, kjer je ležal.

D'Artagnan ni bil izmed onih nepotrebnih hrabrih ljudi, ki iščejo smešno smrt, da bi se reklo, da se niso umaknili niti za korak; poleg tega ni šlo tukaj več za pogum, ampak d'Artagnan je bil napaden za-hrbtno iz zasede.

„Če pride še do tretjega strela,“ pravi sam pri sebi, „sem izgubljen.“

In pri tem vzame svoje noge v roke in steče proti taboru s hitrostjo ljudi iz njegove domovine, ki so tako slavni zaradi svoje hitrosti; toda kljub njegovemu brzemu teku more prvi nabasati vnovič in pomeri tako dobro, da podere kroglica njegov klobuk in ga odnese za kakih deset korakov naprej.

Toda ker d'Artagnan ni imel drugega klobuka, ga med tekom zopet pobere, pride čisto brez sape in zelo bled v svoje bivališče, sede, ne da bi komu kaj povedal, in prične razmišljati.

Ta dogodek je mogel imeti tri vzroke:

Prvi in najnaravnejši: mogla je biti zaseda Ro-chellancev, ki bi jim ne bilo neljubo, usmrtiti jednega izmed gardistov Njegovega Veličanstva, prvič, ker bi bil na ta način jeden sovražnik manj, in drugič, ker bi mogel imeti ta sovražnik v svojem žepu polno možnjo.

D'Artagnan vzame svoj klobuk, pregleda luknjo, ki jo je napravila kroglica, in zmaje z glavo. Kroglica ni bila iz muškete, ampak iz arkebuz; gotovost stre-la mu je vzbudila misel, da mora biti izstreljen iz za-

sebnje puške: vsaj navadna vojaška mušketa to ni mogla biti, ker kroglica ni bila istega kalibra.

To je mogel biti prijazen spomin gospoda kardi-nala. Spominjamo se, da je d'Artagnan v hipu, ko je zagledal ob blaženem solnčnem žarku cev puške, ob-čudoval potrpežljivost Njegove Eminence glede svoje osebe.

Toda d'Artagnan zmaje z glavo. Pri ljudeh, proti katerim je bilo treba samo iztegniti roko, se je Nje-gova Eminenca redkokrat zatekala k sredstvom take vrste.

To je moglo biti miladyno maščevanje.

To je bilo verjetnejše.

Zastonj se poskuša spomniti obrazov in noše mo-rilcev. Tako hitro je bežal, da ni imel časa, da bi kaj opazil.

„Ah, moji ubogi prijatelji,“ zamrmra d'Artagnan, „kje ste? Ah, da Vas ni zdaj!“

D'Artagnan je prebil noč zelo slabo. Dvakrat ali trikrat je planil kvišku, ker si je domišljjal, da prihaja k njegovi postelji mož, hoteč ga zabosti, ter se zbudil, Toda dan je napačil, ne da bi se mu pripetila v temi taka nesreča.

Toda d'Artagnan je slutil prav, da kar je odlo-ženo, še ni izgubljeno.

Ostal je ves dan v svojem stanu; da bi se opra-vičil pred samim seboj, si je napravil za izgovor, da je slabo vreme.

Prihodnji dan ob devetih so se dvignili na boj. Vojvoda Orleanski je pregledoval odkazana mesta. Gardisti so hiteli pod orožje, d'Artagnan je st-pil s svojimi tovariši v vrsto.

Monsieur je šel ob čelu vojske sem in tja; nato se mu približajo višji častniki, da se mu poklonijo, gospod Des Essarts, stotnik gard, prav kakor drugi.

Za trenotek se zazdi d'Artagnanu, da mu je po-mignil gospod Des Essarts k sebi; misleč, da se moti, počaka drugega znamenja svojega predstojnika; ko pa se migljej ponovi, stopi iz vrste in odkoraka pred stotnika, da izve povelje.

„Monsieur želi za nevarno nalogo, ki pa prinese onim, ki jo izvršijo, čast, nekaj prostovoljcev, in dal sem vam znamenje, da ste pripravljeni.“

„Hvala, stotnik!“ odvrne d'Artagnan, ki ni želel nič boljšega, kakor odlikovati se pred očmi vrhovnega generala.

Res so Rochellanci po noči napadli in zavzeli bastijo, katere se je polastila kraljeva vojska pred dvema dnevoma. Zdaj je bilo treba izvedeti, kako je sovražnik zastražil to bastijo.

Za nekaj trenutkov res spregovori Monsieur in pravi.

„Za to podjetje rabim tri ali štiri prostovoljce, ki jih bode vodil zanesljiv mož.“

„Kar se tiče zanesljivega moža, ga imam že iz-branega, Monseigneur,“ pravi gospod, samo, da pove Monseigneur svoj namen, in mož ne bode premalo.“

„Štirih prostovoljcev je treba, ki se daje z menoj usmrtiti!“ zakliče d'Artagnan, dvignivši svoj meč.

Dva njegova tovariša gardista takoj priskočita k njemu, in ker se jima pridružita še dva vojaka, je bilo zahtevano število popolno. D'Artagnan torej ostale zavrne, ker ni hotel zapostavljati onih, ki so se javili prvi.

Neznano je bilo, ali so se Rochellanci po osvojitvi bastije zopet umaknili ali so pustili v bastiji posadko; da se to določi, je bilo treba opazovati omenjeni kraj iz bližine.

mu nasproti z nekim P. Brajdo. Ko ga je ironično pozdravila, jo je oklofotal. Brajda se je na to postavil za dekle, ali ko je Zaletel vzel nož v roke, je pobegnul. V teku je padel, Zaletel ga je dohitel, potem pa ga ranil, da je moral v bolnišnico.

Razgled po svetu.

Avstrijska delegacija. (Dalje.) Princ Lobkovic je rekel med drugim, da se da narodnostni moment v armadi kaj dobro spojit z monarhičnim čutom. Govorniku se ne zdi opravičeno, da bi se v ogrskih vojskih solah še bolj gojila madjarščina; kajti ravno tako malo, kakor mi v Avstriji ne smemo zasledovati germanizatorične tendence, tudi Madjari ne smejo madjarizovati v armadi za naš denar. Govornik je se vprašal ministra, ali je res, da se ogrski državljani v vojaški akademiji pogojno ne smejo učiti kakega slovanskega jezika. Rezervatni ukaz vojnega ministra je popolnoma v sečlasju z vojaškim službovnikom. Del. dr. Fiedler je dokazoval, da Ogrji nimajo pravice, si razlagati državno-pravno nagodbene zakone z čitrom na skupne zadeve. Resolucija dr. Derschauite bi armado popolnoma izročila Ogrski. Sprejetje te resolucije bi bilo izživanje vseh nenemških narodov v državi. Dolžnost vseh poslancev je, se potegovati, da dobi avstrijski parlament vse tiste pravice, ki so se dovolile Ogrom. Del. knez Schönburg je rekel, naj se vojaške koncesije, ki so se dovolile Ogrom, tudi postopno izpolnjuje, obenem pa se naj Ogrom odločno zahteva: „Do tu in ne dalje!“ (Dalje pride).

Čohi na Ruso. — V Pragi je bila 21. t. m. masa za zmago Rusov v Aziji. Pred cerkvijo je bilo zbranih kakih 3000 ljudi, ki so župana in njegovega namestnika pozdravili z burnimi Slava klici. Vmes se je čulo žvižganje, kar je povzročilo velikanško razburjenje. Policija je poselja vmes in aretovala tri žvižgače. Vsled tega je hotela množica demonstrirati pred nemško hišo in pred ameriškim konzulatom, kar pa je policija preprečila.

Uvažanje mesa in Argentinijske prepovedano. — Uradni list javlja, da je namestništvo vsled naredbes ministerstva za notranje stvari smatralo sporazumno s c. kr. pomorsko oblasjo ujemnim, da je popolnoma prepovedalo uvažanje mesa iz Argentinijske v Primorsko, oziroma prevažanje istega po Primorskem. Morebitne popeljave mesa, dosle ali direktno, ali po prevoznem prometu, se bodo zavračale na meji.

Japonski otroci. — Japonsko dete, ko se rodi, dobi hrane od matere šele četrtri dan. Poprej dajo otroku, da srka, v svilo zavito koreninico, Makuri imenovano. Sedmi dan po rojstvu dobi otrok prvo ime, ko stopi v mladeniško dobo, dobi drugo ime, istotako v moški dobi in na starost. Japonški pisatelj Jamura pripoveduje, da so ga imenovali najprvo Saburo, ko je bil star 15 let, je dobil ime Navmi itd. Malih otrok ne povijajo, marveč se morajo svobodno premikati. Mati je v japonski družini, tudi v najbolj, sama oskrbovalateljica otroka, katerega pa nikdar ne poljubi, ker japonci smatrajo poljub iz zdravstvenih ozirih za nedopusten. Po sedmem mesecu odstavi mati otroka ter ga začne hraniti z rižem, kar traja najmanj eno leto.

Japonsko pismenko. — Naprednjaki med Japonci si prizadevajo že deset let da

bi se uvedle latinske črke v njihovo pismenost. To bi vsakakor posredovalo medsebojno zblíževanje z ostalim svetom. Mesto 26 latinskih črk naše abecede imajo Japonci do 5000 raznih znamenj, kar dela mnogo truda v soli, posebno pa se tiskarnam.

Tuji princ v rusko-japonski vojni. — Med mnogimi, ki so ponudili Rusiji svojo službo na bojišču, je bil prvi princ Jaime de Bourbon, sin don Karlosa. Isti je član gardnega polka v Varšavi ter je bil na dopustu, ko je napočila vojna. Takoj jo brzojavil guvernerju Rusko-Poljske ter ga prosil, naj ga pošlje med prvimi na bojišče. Drugi za rusko vojno vneti princ je Arzen. Karagjorgjevič, brat srbskega kralja Petra I. Vsedel se je takoj na železnico ter se odpeljal v Petrograd, da osebno prosi za uvrstitev med bojevnike. Tretji je general Louis Bonaparte, ruski general v Tiflisu, ki postane baje ob enem vrhovni poveljnik ruske kavalarije.

Vojna med Rusi in Japonci.

Ruske brodogrje v vzhodni Aziji.

Ruske vojne ladije, ki pripadajo Tihooceanaki eskadri, so bile zgrajene se le nedavno in stanejo ogromna avote. „Varšavskij dnevnik“ priobčuje, da te svote dosežajo 184-242.000 rubljev. Velikih vojnih ladij je 7, in to so: „Peresvjat“ 10.500.000 rubljev; „Petropavlovsk“ 5.500.000 rubljev; „Poltava“ 7.800.000 rubljev; „Cesarevič“ 12.600.000 rubljev; „Sevastopol“ 8.700.000 rubljev; „Retvizan“ 10.400.000 rubljev; „Pobjeda“ 8.700.000 rubljev. Nadalje križarji I. vrste: „Bajan“, „Varjag“, „Askold“, „Palada“, „Diana“, katerih vsaki poedini stane 4 do 6 milijonov rubljev; potem križarji II. reda: „Novik“, „Bojarin“, „Razbojnik“, „Zabijaka“, katerih vsaki stoji 1 do 3 milijone rubljev: vojne topnjače „Bobr“, „Otvaznij“, „Gremjastij“ in „Korejec“; prevozni ladiji „Amur“ in „Jenisej“; križarja za mine „Vsadnik“ in „Gajdamak“; in torpedov 12. V vodah Tihega oceana se nahajajo križarji I. reda „Rossija“, „Gromoboj“, „Rjurik“, „Bogatyr“ in „Vulkan“, katerih vsaki je stal 5-10 milijonov rubljev. Križar II. reda je „Dzigit“; vojni topnjači „Giljak“ in „Mandžur“. Na potu v Tihji ocean se nahajajo velika vojna ladija „Oslablja“, ki je stala 10 milijonov rubljev; križarja I. reda „Dmitrij Donskoj“ in „Aurora“, katerih vsaki je stal do 5 milijonov rubljev, dalje križar II. reda „Almaz“, ki je stala 3 milijone rubljev. Poleg njih je 24 torpedovk.

Rusi v Mandžuriji.

Z dobro poučene strani javljajo, da se v Mandžuriji nahajajo nastopne ruske čete: Vsega je 228.000 mož s 3900 častnikov. In to v prvi liniji 180.000 mož s 3000 častnikov v drugi liniji pa 48.000 mož s 9000 častnikov. V prvi liniji je 110.000 pešcev; 12.500 konjenikov, 7500 topničarjev s 27 baterijami, 12000 pionirjev in 8000 trdnjaskih čet. V drugi liniji je 40 batalijonov pe-

hote, 36 konjeniskih eskadronov in mnogo baterij.

Nesreča na Bajkalskem jezoru.

Na Bajkalskem jezoru se je zgodila nesreča. V noči med 15. in 16. t. m. je nastal silen vihar in nabrže vsled tega, ker se je temperatura rapidno povišala, je počil šest kilometrov od mesta Tarhoje led v širokosti nad 200 metrov na mestu, kjer je jezero globoko 1447 metrov. Utonila je poldruga stotaltja pljenirjev in mala četa od 2. praporja železniškega polka. V vsem se pogreša 128 prostakov, 24 podčastnikov in 8 častnikov, med njimi polkovnik Petrov. Bajkalsko jezero, ali kakor ga Rusi imenujejo Svjatoje more je največje gorsko jezero na svetu. Dolgo je 624 km, široko pa 30 do 90 km. Jezero obkoljuje visoka gorovja, ki se dvigajo do 1600 m nad jezeroko površino. Voda je svetlozelena, sladka in izvanredno čista. Jezero zmrzne meseca januarja in se otaja šele koncem maja. Led je povprečno 1 do 2 metra debel. Srednja globočina jezera znaša 210 m, pri predgorju Sitoj pa je jezero globoko 1700 m. Čim jezero zmrzne, je led najboljša prometno sredstvo. V tem času se najtežji tovari prevažajo preko zamrznega jezera. Kakor je znano, vozi sibirski železnica preko Irkutka v Mandžurijo, oziroma Vladivostok. Vsa ta proga je že dograjena razen dela na južni obali Bajkalskega jezera v dolžini kakih 120 km. To je najtežavnejši teren, ker se gorovje neposredno iz jezera dviguje strmo kvisku in je vse pretkano z vodnimi žilami. Doslej so železniške vlake poleti na močnih parobrodih prevažali preko jezera, po zimi pa so napravili preko ledu pravo železniško progo. Tudi letos so hoteli to storiti. Pri polaganju železniškega tira pa se je zgodila gori navedena nesreča.

Iz japonskega vira se potrjuje, da so Rusi res prekoratili reko Jalu in da marsirajo na Pujgjang. To je strateško zelo važna postojanka, nekake korejske Termopile. Tu je bila že v 13. stoletju velikanška bitka in tu so Japonci l. 1894. v veliki bitki porazili Kitajce. Pujgjang je nekaj ključ do Soeula. — Poljski listi poročajo, da je ruska vojna uprava v ruski Polj. ki poklicala 40.000 rezervistov pod zastave. — Petrograd 20. februarja. Danes se je razglasilo uradno poročilo o pomorski bitki pri Čemulpo. Poročilo pravi, da so se Rusi borili z nedosežno hrabrostjo. Na križarki „Varjag“ je bilo ubitih 33 vojakov in 1 oficir, 17 vojakov je težko ranjenih, 2 oficirja sta lahko ranjena. Na ladji „Korejec“ ni bil nihče ranjen. Ko so Rusi spoznali, da se ti dve ladiji ne moreta nbrantiti velikanške premoči Japoncev, sta ruska zapovednika „Varjag“ in „Korejca“ sama dala razstreliti svoji diji, da nista padli Japoncem v roke. — Carigrad 20. februarja. Tukajšnji diplomatski krogi pripisujejo sultanovemu sklepu, da se Turčija ne proglasi za nevtralnno glede rusko-japonske vojne, velik pomen, toliko bolj, ker je vlada

poklicala iz Male Azije dve diviziji vojaštva v Evropo.

Ruski kozaki.

Kozak je rojen vojak, izboren jahalec in nedosegljiv strelec. Kozaki so znani kot najboljši konjeniki na svetu, ki se zlasti odlikujejo po svoji izvanredni hrabrosti in brezprimerni drzovitosti. Dasi je kozak konjenik, vendar je tudi izvrsten bojevnik kot pešec. Kozaski prapori so kar najbolj oboroženi; vsak kozak ima puško, sabljo in sulico, mnogo pa jih je tudi preskrbljenih s samokresi. Prvi prapori, ki so določeni za napad, imajo tudi male topove, katere znajo izvrstno uporabljati. To „jahajoče topničarstvo“ je baje za sovražnika nekaj grozovitega. Če se vse te lastnosti kozakov upoštevajo, se mora priznati, da bodo kozaski krđela Japoncem se delala velike preglavice, zlasti ker je japonsko konjenišvo priznano kot slabo, kinebode moglo uspešno odvrčati kozaskih napadov. Japonski vojak je sicer hraber in navajen na vse mogoče strapace, toda včasizadostuje vsaka malenkost, da ga spravi ob pamet, da ni več dostopen zdravemu razumu. To je pri vseh Azijcih enako. Dasi so Japonci vojaško popolnoma po evropskem vzoru izvežbani, vendar ni verjetno, da bi se jim bila z vbitjem evropske vojaške discipline v glavo, izbila ta vsem Azijcem skupna lastnost — malodušnost, ki se pojavi vselej, kadar jih zadene mesto pričakovane sreče — nesreča, baš v trenutkih, kadar bi bila zlasti potrebna krepka volja in resna odločnost. Takšna armada je, ako je porazena in se je polasti divji strah in obup, izgubljena, zlasti ako se v begu ni varna pred napadi sovražne kavalarije. Ako bi bila bitka v bližini morja, in bi se Japonci jeli umikati proti morju, bilo bi to zanje usodopolno. Kar bi jih namreč kozaki v begu ne pobili, nagnali bi jih, ako bi se preje ne udeli, v morje, da bi niti eden Japonec ne utekel poginu. Pa tudi v slučaju, da bi bila bitka oddaljena od morja, bi bilo kozastvo za Japonce grozovit bič, zlasti kadar bi se začeli umikati. Prav gotovo je, da bi se le malo bežečih Japoncev moglo rešiti pred zasledujočimi jih kozaki. Naj se že stvar torej sodi tako, ali drugače, sigurno je le, da bo kozakom pripadla še važna vloga v začetni vojni z Japonci!

Vojni minister Kuropatkin je odstopil kot vojni minister in je s posebnim carskim ukazom imenovan zapovednikom armade v Mandžuriji. — V bitki pri Čemulpo se je japonska križarka „Cukasika“ potopila, neka druga križarka pa je bila težko poškodovana. — Ruski trgovci so za zgradbo novih vojnih ladij darovali 50 milijonov rubljev. — Nalčestvo Starovercev je ponudilo vladi, da prevzame za tri milijarde državnih zadolžnic. — Listi poročajo, da je 10.000 Japoncev na potu k reki Jalu, kjer so Rusi zbrali že večjo armado.

D' Artagnan odkoraka s svojimi štirimi tovariši in se poskusi približati po jarku; gardista sta korakala z njim v isti vrsti, in vojaka sta šla za njimi.

Misleč, da sta zaostala iz strahu, koraka mirno naprej.

Na ovinku varnega pota so bili oddaljeni od bastije samo še kakih šestdeset korakov.

Nikogar ni bilo videti, zdelo se je, da je bastija zapuščena.

Trije predrzneži so se ravno posvetovali, ali naj gredo še naprej, ko pokrije obzidje naenkrat oblak dima in okoli d'Artagnana in njegovih tovarišev zažvižga cel ducat krogelj.

Vedeli so, kar so hoteli vedeti: bastija je bila zasedena. Nes pametno in brez vsake koristi bi bilo, ostajati še več časa na tem nevarnem kraju; d'Artagnan in gardista se obrnejo ter prično umikati precej begu podobno.

Neposredno predno dospo na ravno, pade jeden izmed gardistov: kroglja mu je prodrla prsi. Drugi, ki je bil zdrav in nepoškodovan, nadaljuje svoj tek proti taboru.

D'Artagnan noče zapustiti svojega tovariša na ta način, in zato se skloni nadenj, da bi ga dvignil kvisku in mu pomagal pri povratku; toda v tem hipu počita dva nova strela; jedna kroglja razdrobi ranjenemu gardistu glavo, druga zleti za dva palca mimo d'Artagnana in se zarije v kamenje.

Mladi mož se hitro obrne, kajti ta napad ni mogel prihajati iz bastije. Prešine ga misel na vojaka, ki sta ga pustila na cedilu, in ga spomni nevarnosti, ki ji je ubežal pre dvema dnevoma. Zato sklene, priti to pot stvari na jasno, in pade čez telo svojega tovariša, kakor bi bil mrtev.

Takoj vidi, kako se pokažeta izza zapuščene

utrdbe, oddaljene kakih trideset korakov, dve glavi: bila sta vojaka, ki sta ga spremljala. D' Artagnan se ni motil: ta dva moža sta mu sledila, samo da bi ga umorila, ker sta upala, da bodo pripisovali smrt mladega moža sovražniku.

Ker pa bi bilo mogoče, da je samo ranjen in bi pozneje naznanil njun zločin, se napotita k njemu, da izvršita svoje delo popolnoma. D'Artagnanova zvijača ju k sreči zmoti, da ne nabašeta svojih pušk vnovič.

Ko sta oddaljena od njega samo še kakih deset korakov, plane d'Artagnan, ki si je ves čas prizadeval, da ni izpustil svojega meča, naenkrat kvisku in skoči tesno k njima.

Morilec uvidita, če zbežita v tabor, ne da bi usmrtila svojega moža, da ju ta zatoži; tudi skleneta takoj bežati k sovražniku. Jeden izmed njih pograbi svojo puško za cev, hoté jo rabiti kot bat; silno zamahne po d'Artagnanu, toda ta odskoči na stran in se izogne udarcu; toda ta skok odpre banditu pot, da zbeži takoj proti bastiji. Ker Rochellanci, tvoreči posadko, niso vedeli, zakaj teče ta človek proti njim, vstrelijo nanj, da se zgrudi, zadet od krogelje, ki mu je zdrobila ramo.

Med tem plane d' Artagnan na drugega vojaka in ga napade s svojim mečem. Boj ne traja dolgo. To revče je imelo v obrambo samo nenabasano puško. Gardist zabode morilec s svojim mečem v stegno, da se ta zgrudi na tla. D'Artagnan mu nastavi takoj meč na vrat.

»O, ne umoriti me!« vsklikne razbojnik. »Milost, milost, častnik moj, in vse vam povem.«

»Ali se izplača, da podarim za tvojo skrivnost tvoje življenje?« vpraša mladi mož in odtegne svojo roko.

»Da, če pri svojih dvaindvajsetih letih, ki jih

približno imate, pripisujete svojemu življenju kako vrednost, zlasti še, ker je z vašo lepoto in hrabrostjo mogoče doseči vse mogoče.«

»Torej govorite hitro, revče!« pravi d'Artagnan.

»Kdo ti je naročil, da me umori!«

»Ženska, ki je ne poznam, ki pa so jo imenovali milady.«

»Kako pa veš ime te ženske, če je ne poznaš?«

»Moj tovariš jo je poznal in tako nagovoril; z njim je sklenila pogodbo in ne z menoj. V svojem žepu ima celo pismo od te osebe in po tem, kar sem slišal, mora biti to pismo za vas velike važnosti.«

»Toda kako si zašel ti v to sramotno podjetje?«

»Predlagal mi je, da je izvršiva skupno, in jaz sem predlog sprejel.«

»Koliko vama je plačala za to lepo podjetje?«

»Sto louisdorov.«

»Torej,« pravi d'Artagnan snaje, »ceni me vsaj visoko. Sto louisdorov, to je za dva postopača, kakor sta vidva, če precejšnja vsota; tudi mi je umevno, da si ponudbo sprejel, in hočem ti biti milosten, toda pod jednim pogojem.«

»Pod kakšnim?« vpraša nemirno, »vidé da, še ni vse končano.«

»Da greš po pismo, katero ima tvoj tovariš v svojem žepu.«

»Toda,« vsklikne razbojnik, »to je samo drug način, usmrtiti me; kako naj grem iskat to pismo med streljanjem iz bastije?«

»Kljub temu je moraš iti iskat, kajti prisegam ti, da sicer umreš po moji roki.«

(Dalje pride.)

Narodno gospodarstvo.

Češki trgovski muzej v Pragi. — Ta muzej izdaje časopis „Obchodni Listy“, ki se peča sedaj s trgovskimi razmerami vseh slovenskih narodov v državi. V posebnem, v slovenščini pisanem pismu, nam naznanja uredništvo omenjega lista med drugim to-le:

„...Dalje nameravamo v tekočem letu razširiti delokrog našega lista ter smo se namenili objavljati v prihodnje tudi članke tičeče se trgovinskih razmer po vseh deželah slovenskega naroda in če bo le mogoče ustanovimo posebno in stalno rubriko za take članke, kakor smo to že storili za članke o slovaških trgovinskih razmerah na Ogrskem. — Pri tem se bomo v prvi vrsti ozirali na mesta in zadeve, kjer bi bilo mogoče kako skupno delovanje slovenskega in češkega naroda. V dosego tega cilja pa se nimamo zadostnega števila sotrudnikov, ki bi nas podpirali pri tem za slovensko in češko trgovino brezdvomno koristnem delu; zato se obračamo na Vas s prošnjo, da blagovolite opozoriti svoje p. t. sotrudnike — da je nam jako dobrodošel vsak se tako majhen članek o trgovinskih razmerah slovenskega naroda. Pred vsem pa si želimo članke in poročila iz raznih trgovinskih središč, kakor iz Trsta in Ljubljane, dalje iz raznih primorskih in eventualno tudi dalmatinskih mest, poleg tega pa tudi o trgovinskih zvezah Slovencev z Dunajem in Ogrskim.

Članke bodisi večjega obsega ali tudi le nekaj vrstic broječa poročila sprejemamo pisane v slovenskem jeziku in jih tiskamo v češkem prevodu, ki ga sami preskrbimo, ter plačujemo zanje izmed čeških listov največji honorar. Za tiskano stran v našem listu plačujemo 10 (ozir. 8) kron ter nimamo nič proti temu, če se članek objavi istočasno tudi v kakem slovenskem listu, kar brezdvomno koristi i stvari sami i tudi pisatelju, ker lahko dobi dvojen honorar.

Poleg tega želimo, da bi nam slovenski pisatelji trgovske stroke blagovolili posiljati svoje nove izdane knjige v oceno, ker upamo, da bi to pospeševalo češko-slovensko vzajemnost na polju trgovine in bi bilo tudi za knjigo samo koristno, ker bi si s tem pridobila brezdvomno nekaj odjemalcev — omenimo le razne češke trgovske šole, katerih je nad 20 in ki vse zelo skrbno za vsestransko popolnitev svojih knjižnic....

Gotovo lep namen! Klici po slovanski vzajemnosti so bili do zadnjih časov le preveč idealni, sedaj začenjajo stopati na realna tla. Poleg drugega se moramo zlasti v trgovini poznati in medsebojno podpirati. Tu je še dovolj dela. „Obchodni Listy“ so priceli lepo delo. Slovenci, ne držimo križem rok!

Slovenski trgovski vestnik. — Tako se imenuje novo glasilo slovenskega trgovskega društva „Merkur“, ki je začelo izhajati v Ljubljani. List bo izhajal 15. dne vsakega meseca. Stane za celo leto 5 K. V predgovoru uredništva citamo: „Slovenski trgovski Vestnik“ mora postati vez med „Merkurjem“ in izvenljubljskimi trgovci, postati živa potreba za organizacijo vsega slovenskega trgovskega stanu. Zategadelj bo naš list v prvi vrsti zastopal koristi in težnje trgovskega stanu. Prijavljal bo poljudne, za vsakega umljive članke, ki bodo res zanimali bralce in od katerih bo imel zlasti trgovec praktično korist. List se bo oziral na potrebe trgovskega naraščaja glede boljše njegove izobrazbe ter opozarjal na vprašanja o socialnem stališču in o službenih razmerah trgovskih nastavljenecv. „Slovenski trgovski Vestnik“ pa tudi ne bo zanemarljal drugih gospodarskih vprašanj, ki so več ali manj v zvezi s trgovino. Predvsem se bo pečal z vprašanji industrije in obrta, s katerima vežejo trgovino najostreje vezi, kajti društveno glasilo ima po pravih namen, „razpravljati in zastopati ne le društvene in trgovske, ampak tudi obrtne in sploh narodnogospodarske koristi slovenskega naroda.“ „Slovenski trgovski Vestnik“ bo stal, kar izrecno poudarjamo, na praktičnem stališču, zategadelj se bo kolikor mogoče izogibal teorije, zlasti narodnogospodarske. Seznanjal bo bralce s predpisi zakonov na polju trgovine, obrta in industrije ter podpiral razlago s praktičnimi slučaji. Razpravljaj bo uredbo in delovanje vseh javnih naprav, ki služijo trgovini in prometu, prinašal poročila o sejah kranjske trgovske in obrtniške zbornice ter izpremembe v trgovskih in zadružnih registrih na Kranjskem, na željo naročnikov pa tudi v drugih slovenskih deželah.

V raznoterostih bo list prinašal novice, zadevajoče trgovino in industrijo, in različne druge vesti. Oziral se bo zlasti na organizacije trgovcev in trgovskih uslužbencev v drugih, seosebno slovanskih deželah.

Po sebi je umevno, da bo „Slovenski trgovski Vestnik“ natančno poročal o delovanju slovenskega trgovskega društva „Merkur“ ter priobčeval naznanila društvenega urada za posredovanje služb, na kar opozarjamo delodajalce in delojemalce že na tem mestu.

Uredništvo odpre v listu poseben razpredelak za vprašanja in odgovore v trgovsko, obrtno- in davčnopравниh in sploh v juridičnih zadevah, ki je na ranpolago vsem naročnikom, da se ga v potrebi poslužujejo... Obsiren, lep delokrog. List priporočamo toplo trgovskemu in obrtnemu stanu.

Karol Angeli,
krojač in trgovec v Kanalu
sprejme
dva izučena krojaška
pomočnika.

Nastopi se lahko takoj.

Št. 369.

Natečaj.

V gradiščanskem šolskem okraju se razpisujeta v definitivno nameščenje mesti učiteljev-voditeljev na jednorazrednih ljud. šolah v Kožbani in Škrljevem.

S tema službama spojeni prejemki so določeni v zakonu z dne 6. oktobra 1900., dež. zak. št. 26.

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje do vštetega 31. marca t. l. pri dotičnih krajnih šol. svetih.

G. kr. okrajni šolski svet,
v Gradišču, 12. februarja 1904.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovalčice nirsarškega in drabaega blaga ter tkanin, preje in stitj.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje ohranjena zaloga za kramarje, krojačarje, prodajalce pejmih s in trgih ter na deželi. 2 35-8

Izvolite piti okusni kranjski

„Brinovec“.

Naročite ga pri

F. Cvek-u — Kamnik
(Kranjsko).

Sprejme se solidnega zastopnika
(v Gorici) za Goriško.

Predavanje

dr. med. Baumgartna iz
Wörishofna

bode v petek 26. februarja, popoldne ob 5. uri v gledališni dvorani o moči živcev, izrabi in zopetni pridobitvi istih.

Vstopnina: Numerir. sedež K 1.20, ne-numerir. sedež 60 vin. Vstopnice se prodajajo v Paternollijevi knjigarni na Travniku.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5 %. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vključbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje. Zadržniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani . . . . . K 1,210,300.—

b) vplačani . . . . . 405,188.—

Dana posojila . . . . . 1,631,164.—

Vloge . . . . . 1,203,488.—

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Nadzorstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vključbo po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1902. (v kronah): Članov 1853 z deleži K=129,026. — Hranilne vloge 1,479,006.70. — Posojila 1,448,080.10 — Vrednost hiš 142,643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 68,050.90.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Eksport

Mizarska zadruga

Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo
naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastopstvo v Spiljetu ter Orientu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica šte. 7.

Priporoča toplo sorojakom svojo zalogo modnega blaga:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove, svilne zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumbke, vezenja, zaponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najboljše vrste, jopice za hribolazce, kolesarje, veslarje; zadnje novosti ovratnic, ovratnikov, zapesnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozorja

precastite dame, na svojo veliko zalogo obce priznana najboljših modercev vsake cene.

Za birmance

in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipsavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpolaga po železnici na
vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Gene zmerzo. Pestrožbu poštene.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor
500 podobami od ur, zlatih, sre-
brnih in muzikalčnih predmetov,
kateroga pošilja zaenaj in poštno
presto

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Mont St 249. — (Česko).

Kerševani & Čuk

v Gorici

v ulici Riva Castello št. 4 (konec Raštelja.)

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta
in z dežele

svojo mehanično delavnico, založo
šivalnih strojev in dvokoles iz to-
varne „Puch“ ter drugih sistemov.

Sprejemava vsako popravilo in rekonstru-
iranje bodisi šivalnih strojev, dvokoles
pušk in samokresov.

Vsako popravilo, šivalni stroj ali dvokolo
jamčiva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo,
zagotavlja, da so izdelki najine založe naj-
bolje vrste in trpežni, ter izvršuje vsako
popravilo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles
točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

v Gorici

priporoča sledeče zvezke

TALIJE:

- I. zvezek: Pri puščavniku. Veseloigra v enem de-
janju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
- II. „ : Bratranec. Burka v enem dejanju. —
(2 moški, 3 ženske osebe.)
- III. „ : Starinarica. Veseloigra v enem de-
janju. — (3 moške, 4 ženske osebe.)
- IV. „ : Medved snubač. Veseloigra v enem de-
janju. — (3 moške, 1 ženska oseba.)
- V. „ : Doktor Hribar. Veseloigra v enem de-
janju. — (5 moških, 3 ženske osebe.)
- VI. „ : Dobrodošli! Kdaj pojdeš domu? Veselo-
igra v enem dejanju. — (2 moški
2 ženski oseb.)
- VII. „ : Putifarka. Burka v enem dejanju. —
(3 moške, 2 ženski oseb.)
- VIII. „ : Čitalnica pri branjevi. Burka v enem
dejanju. — (2 moški, 5 ženskih
oseb.)
- IX. zvezek: Idealna tačca. Veseloigra v enem de-
janju. — (1 moška, 3 ženske osebe.)
- X. „ : Ena ure doktor. Burka v enem de-
janju. — (6 moških, 3 ženske osebe.)
- XI. „ : Dve tačci. Veseloigra v enem dejanju
— (4 moške, 3 ženske osebe.)
- XII. „ : Mesalina. Veseloigra v enem dejanju.
— (3 moške, 3 ženske osebe.)

Vsak posamezen zvezek stane 40 vin.,
po pošti 5 vin. več.

Izvrsten okus dobi kava, ako
ji prinesešate

HYDROVE ŽITNE KAVE.

Poskusite! Poštna 5 kg po-
šiljka 4 K 50 h franco.

Vydrova tovarna žitne kave Praga VIII.

Doslej je izšlo v zalogi

„Goriške Tiskarne A. Gabršček“
v Gorici

7 knjig „Denca slovanskih povestij“

- I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev
na Poljskem. — 3. Slepčevodja. — 4.
Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sli-
čice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sov-
ražnik. — Cena . . . . . K 1-
II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji
dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije
in resničnost. — 5. Na brodu. — 6.
Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žywila
ali moč domovinske ljubezni. — 8.
Črnogorski stolnik. — 9. Odrtnik. —
10. O Hiljakih. — Cena . . . . . K 1-
III. knjiga: 1. „Prokleti ste...“ — 2. „Kadar
pridem z vojne!“ — 4. Pomladni mrz. —
5. Slike. — 6. „Narodne pripovedke.“
Cena . . . . . K 1-20
IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. —
3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. —
5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci.
Cena . . . . . K 1-20
V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2.
Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4.
Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu.
6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8.
Dva huzarja. — Cena . . . . . K 1-20
VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja.
— 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1-20
VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla
prikazen. — 4. Pripovedka o češnem
Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Go-
rolomov. — 7. Strašna osveta. — 8.
Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1-20

„Venec slov. povestij“ prinaša prevode iz
ruščine, poljščine, češčine, slovaščine in arbo-
hrvaščine. — Izhaja v nedoločenih rokih.

Kdor naroči po pošti, naj pridene 10 vin. za poštnino.

Pošilja se jedino po povzetju ali naprej
poslanim zneskom.

Na zahtevanje pošiljamo cenik naše knjižne založe.

Razglas

Vobče znana Huberjeva gostilna
v Boveu obstoječa iz: novo urejene
kuhinje, 2 sobi za goste, 3 kleti, 2 ve-
liki dvorani, 8 spalnih sob za goste,
1 obširno dvorišče, 2 velika hleva za
konje in drugo živino, 1 sadni in 1 ze-
lenjadni vrt in nad 10 hektarov naj-
boljših njiv in travnikov, je pod jako
ugodnimi pogoji

na prodaj.

Odda se tudi ta gostilna z vsem po-
sestvom pod ugodnimi pogoji v najem
na večletno dobo.

Eventuelno se proda oziroma odda
v najem tudi sama gostilna z vsemi
poslopji, dvoriščem in vrti.

Pismene ali ustmene ponudbe spre-
jema lastnik Domicijan Huber do konca
meseca marca 1904.

Domicijan Huber.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti
nadškofijski palači. — Sobe
za prenočišča po zmernih ce-
nah. — Velik jedilni salon,
poleg stekleni salon s teraso.
— V poletnem času prijeten
vrt z verando. — Sobe za
klube, društva, za sklenjene
družbe. — Izborna kuhinja.
Domača in ptuja vina. Izvirno
pilzensko „prazdroj“ pivo.

Išče se deklico,

inteligentno in s 1500 kron kavecije, v
svrhu sprejema neke trgovine v Gorici.
Zahteva se znanje slovenskega, italijan-
skega in nemškega jezika.

Ponudbe na: „Obuvala“
upravnistvo „Soča“.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birnanje, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo po-
gasiti samo s

Smekalovimi
brizgalnicami

nove sestave, koje od desne
in leve strani vodo vlečejo in
mečejo. V vsakem položaju
delujoče kretanje brizgalnice
nepotrebno!

R. A. Smekal
Zagreb,

skladišče vseh gasilnih pred-
metov, brizgalnic, cevi, pasov,
sekiric, sekalk in gospodarskih
strojev.

1129 odlikovanj

Najboljša reklama

za **lirske testenine** je fakt, da jih slovenske
dežele konzumirajo ogromne množine, med tem ko se
druge testenine nikakor niso mogle vdomačiti.

lirske testenine

se dobé po tovarniških cenah

v zalogi v

— Gorici, Rabatišče št. 22. —

V Ameriko potujoči

naj se blagovolijo obrniti na

Agenturo Zwilchenbart

v Buchsu ali Baslu (Švica)

Havre - New York.

Vožnja čez morje samo 6 dni.

Na vsako vprašanje daje se kretom pošte in brezplačno odgovor in pojasnila.

Aromatična esenca (Mercantonio)

Spiritozna tekočina, izdelana iz destilacije aromatičnih alpskih zelišč.
Po dolgem raziskavanju je dokazano, da se isto vspešno in gotovo uporablja
pri bljuvanju in ogradnosti, posebno v času nosečnosti, pri čre-
vesnem trganju, glavobolu, živčnih in histeričnih boleznih ter
obvaruje pred kolero.

Lekarna G. B. Pontoni

„Pri dveh zamorcih“ — Gorica, Raštelj.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalje: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši

Gospodskih ulicah šte. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega
življenja po najraznovrstnejših kom-
binacijah pod tako ugodnimi pogoji,
ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrti z zmanjšujočimi
se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let
pravico do dividende.

Zavaruje poslopja in premočnine
proti požarnim škodam po najnižjih
cenah. Škode cenjuje takoj in naj-
kulantneje. Uživa najboljši sloves,
koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatke
podpore v narodne in občnkoristne
namene.